

Jednotlivosti



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

- si X ně - u zájmu a zájmemužich adv.

< Býl tu Edosi 'nějaka' osoba, ale nevíme Edos
neřekl >

< Přijde-li Edosi ..., spr. ne Edos

'neřekl, ani že přijde, ani že nepřijde' >

< Co si ^{toho} vřel si sám 'nějakou věc, ale nevíme, Ekvon'

X Něco z toho vřel si sám 'nějakou částku jistoty u Eda' >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Pr 23, 247-48
BNR 39-40

à na označenou cenu fedi'ne'

sp. pš

< Koufil 20 metrů látky a' 3 zl., sp. fo h'ich zlatých >

BR 1, 2, 1, BNR 153



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

a sice

části se vyládává „na vylučování místa myšlené „práduho““

↳ Byl jsem tam již jednou, a sice v létě

léte totiz, a to při důraznější vylučování, jmenovitě při vylučování

↳ Veliká jílonožnost dle se na troji nec, totiz: kusou,
bulharou, a sibirskou;
veliká západní na dvou, a to: folou, čiskou, lužicko-
sibirskou a vyznělou folou

MORAVSKÉ BR 2, 2
ZEMSKÉ
MUZEUM

a sice

části zřetězení, na vyplnění místa myšlené prázdného⁷

< Porval ho s sebou, a sice na cestou hodi mu >

pro okamžitého zřetězení, vol. při výpočtu lófe tóti 5, a to:

< [Slovařská] uluwa plovčhodní dělí se na trojí věci, totiž:

rus., bulh., srbsko-chorvát.; uluwa západní na čveru,
a to: fol., čes., luž.-srb. a uzurálov folabžou. >

BNR 117

MŮRAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

affestovaný sloh

č. složený, nepřirozený

BR¹ 1, 2 1, BNR 159



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Alfrida

sp. - č. 14

BNR 14



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

agent provocateur

č. jedinec ovatel

BRZ1, BNR 159



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

akceptovati
js. acc-

o. přijati
příjmů

BR¹ 1, 21, BNR 159



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

aklimatizace

č. zdomácnění

BNR 159



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

aklimatizovati se

è. z domácnosti.

BNR 159



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

art wsty ein Racliealt

< gl spáchanu art wsty >

c. zlocin ze wsty // stalo se to ze wsty >

BNR 160



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

alternativa

mate a-u
dal mi a-u

o. na vesi, na vybranou

BNR 160



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Amerikan

spis - čim

BVR 14



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

amnestie

č. milost : udělení milost vězňům

BNR 160



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

an, -a, -o pro všech viděti, usíti, sjeti, naležti

// an pro všechny rody a díla

[Viděl jsem, an // ani s němu všickni füstupovali.] >

BR 186, 2184

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

analogický
<analogický frýd >

„stacilo by“ : podobný

BR~~1~~², BNR 160



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

analyzovati
č. rozbiti

BNR 160



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ani a, ani b

veřekl ani a ani b

sf. veřekl b, c

BR 1, 2 1



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Amimovaná
sfotografovaná

žefe rozveselena, rozjarjena

BR ¹XII, ²XV

1 1, 2 1, BNR 160

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

animovati solo & cemu

lefe přiměti, pouduovati

BR¹ XII, 2 XXV

č. uiti solo & cemu, kaba'dati, miska'ti, ~~fonu'dati~~ 7

BR¹ 1, 2, BNR 160

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

amiz^v + Elad. also
leže a ne-

↳ U jina byl Cestmír vždy vesel, amiz cos ležilo sobě
žádal něm
leže a nic ležilo sobě nežádal

BR¹ XXIV, 2 L

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

aniž by

vym' ch'ne s'oud. dle věm. obne dass, obne zu
spr. toliko v r'oci nepřime', v závisl'ich větách podm'nečných ap.

[myslil, že mu peníze oplatí, aniž by ho upomínal]
nahrazovat takto:

1) je-li věta ^{záporná} eladna': e ne, avrah ne, aniž + incl.

[Běda duši te, která se uvažuje o svatou dělá, a nem']

[Všecky řeky jdou do moře, avrah se nepře plůnje]

[Dvadvát jsem proste byl, aniž jsme formal]

2) je-li věta zařena': g'brak ne

[Nevistane tuto namuze um samem, aly zborien nehl]

3) je-li věta vedl. podm'nečná': te

[Kil'edly k stolu nesedej, te se frve' fomoelli']

4) je-li věta vedl. přířadící': an, ac'oli, pižto

[m učitel, aco jich z'ichny učomil]

[Jiz někem čim se učitel, pižto nepou]

ANO

„velmi rádi, ba děti už uvažují um. slo. ne věte“

[Takovou jednáním s tím dětem neporoučí, ořadnou ano,
tefe ořadnou poroučí
ořadnou ořadnou]

[Což v noci nepobíháte světlá? Zajíte, že ano, sfi. pobíháte]

[Pravil mi, že sotva bude moji přijít, Edly fice ano, že
mi jíte vřazde,
sfi. Edly fice ano]

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 117

antický
či starožitný

BNR 166



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

arrogantní člověk

č. sobuť „blýst si“ → sobička (osobuje), co mu nevadí?

↳ mor. sobič si to se vším činem >

BR 1, 2

č. osobivý, domýšlivý, pyšný

~~BNR 160~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

assistance

o. přísliby

↳ vše svatě sloužena za četno^v přísliby >

BR¹ 2, 2, 2, BNR 160



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

assistorati
e. friskulovati

BR¹2, ²2, BNR 160



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

atheismus

č. neznanobozství

BNR 160



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

atheista

o. neznaoboh // nevěrec

BNR 160



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

atracce Lučička vyřtan >
č. snad povab

BNR 156



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

aureola (Glorienstein)

č. oslona (Huláš lid život)

~~BR 23~~, BNR 160



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Číslo knihy:

123456789 a 1000. děveček

BNR 159



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Auxiliární foetada
č. vyřovena'

BR⁷ 2, 23

Auxiliární
č. pomocny, vyřovocny'

BVR 160

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

avšak

„účinná se nyní stává již vyhradená, tak že fikci při spojce
ale z její znenáhla úplně vyjmí“

BR 2, 23, BNR 117



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

axioma [-y f.]

„stačí“ pravidlo, zásada

⟨ Za a-u přijato, že vyučování ve školách obecných
budeáno byti má osobami suctřelými ⟩

o. pravidlo, zásada

BR 1 2, 2 3

BNR 460

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ax na⁴

spi. do²

spisovatel: fosa'dra fovaždeña gfa aź na posledních
muse bis auf den letzten Mann

lid: pobiti jian vöichni do jedného

BR 56, 2119

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

az na^y

podle něm. bis auf, odvedávna,
dvojmyslné; vyjímá se, či zabývá to, co stojí za az na?

< Pochopil věci do posledních
jednotek >

< Ve vydání tom lze všechny věci najíti Snově jedine... >

< Vyjma formu, vše zůstalo tože >

< Věšedie na některá nedoplnění, je to dílo dokonale >

< nedoplatil mi toho 100 zl = er hat mich bezahlt
bis auf 100 fl >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Vodička
BR²³, BNR 71-72

barokni
sp. barokovy' (Vod) BR² 3, BNR 161



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bati se před Ejin
spr. toho²

„železná vazba“

BR 2, 2 3-4, BNR 73



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

během²

in Verlaufe von

[Během dvou let vše bude vyrovnané, sfp. za dvě léta
do dvou let >
+ [Korzar ten vyrovnané během jedné minuty, sfp. za minutu >
BR 2, 24, BNR 81

[B. osmi dní poskytnete peníze, sfp. do osmi dní >

BR 59, 2 126

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

beneficiát
č. obvoimé

BNR 161



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

beneficium
č. 161

BNR 161



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

benevolence

o. řízení, Blahovně

BNR 161



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bez + subst. verb.

⟨ Běžel bez měštanů do bratovněch faldice něm. >

Sfr. - neměštaně

⟨ Bez dalších rozkladů přešel ho na druhou stranu

něm. >
Sfr. - nerozkládají dále

BRN XXIV, 2XLIX

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM.

bezbožecy' atheos

'ten, kdo je bez božce (= na mor. zadržkač, zadržkač (leži).')

slovo bezbožny' našlo jiného významu

fr. bezbohy' // neznažny'

bezbožec // neznažec

BNR 16

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bezohlednost

kučnická logika

sp. Seustost, uisetrnost, neustupnost, neufrozost

< Puklím bezohlednost valy vedou, sp. knutost' ~~Vst~~ >

Vych

BR 24

, BNR 18

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bezohledný nichtstlos

sf. nevstupný, neprosný, nepovolný, nesetný, brutý

b-ě

< Svědomí čará a křep b-ě, sf. bez milosrdnosti >

< Činy kanebné b-ě jsou odrazovány, sf. jižně, bez milosti >

Vyep
BR4, BNR 17

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bezpečeu před žlu

sp. bezpečeu cího <světla zivotnost i statku>

— u cíhu <světla statku>

— u od Eoho <Host od hospodare není bezpečeu>

BR 7 2, 24

cíhu

<světla statku>

od Eoho <Host od hospodare není bezpečeu>

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 65

bezpečně m. jisté

↳ Bezpečně jsi o tom také něco slyšel? ↵

BNR 117



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bezpečet

Uzabl

< Do země nahrnul se bezpečet fulačů, sfi.
nahrnulo se fulačů bez počtu >

BNR 18

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bezprostředný uvnitřelbar

< v. b-ím odoh, spr. v nejbližším >

< přirobil na ně b-ě, spr. festmo >

Vypr

BR 24

BNR 18

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bezúčelný m. bezvýsledný (leže marný)

↳ Vrah učinil b. pokus útěku z věznice,
„pokus ušel přece bez účelu“!)

BNR 222

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bezúspěšný / erfolglos

fr. marný, nadarmo, bez úspěchu

~~Vzpr~~ BNR 18



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bezvýsledný úspěšlos

spř. marný, nadarmo, bez úspěchu Vypr

BR 24, BNR 18

b. fokus úkolu z věznic, lefe marný

BNR 222

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

lit.

čes. slovní spojení

BNR 174



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

blaseovaný

č. kuchařem, ~~frýzery~~

BR 25, BNR 161



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

blesk uhodil

„lid rŕba' první: uhodilo, jano zahřmelo, rabh'sho se ^u ~~u~~

BR²⁵



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

blesosvod

bytěcno za upatě hromosvod

BR 25



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bleskuvyhlé - ⁹blitzschnell 7

< Zpráva se roznesla b-e, spr. bleskem, jako blesk >

BR¹ 2, 25, BNR 18



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

blízko k³ + subst. verb.

⟨ Oheň je b-o k sharnuti, das Feuer ist dem Verlöschen nahe,
gr. shas'ua', dohoriva' ⟩

BR¹², 25



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[Blitz bei dem]

< Das Feuer war dem Erlöschen nahe, eben doch horizontal >

BR 124, 250



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

blíže uáher

- vyložít co blíže, spr. zevrubněji

ohlédat víc blíže, spr. bedlivěji

< O tom se pojedná b-e zmlínka, spr. ^{vn} ~~vn~~ >

BR 2, 25, BNR 117



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

blíže² lefe u², nedaleko²

[Vojstva se srazila b. Jičína, spr. u nedaleko Jičína]

BK² 5, BNR 117

zbytečně u. u²

[Odpočívali jsme b. lesa, spr. u lesa]

BNR 83

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

blíže vymezení
fr. zajímavější

BR 2, 25



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bood Punt

< Dolejší je hlavně bodů, sfr. věci > ^{hlavně // nejvíce zítřejích}

BR 13, 25, BNR 203



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bodry' 'čily', parý, veselý' numer
nič. 'dobry', hvalny' (bieder)

< ka's bodry' lid, sfr. dobry' >

< ka'si bodri' vendarane', sfr. hvalni' >

BR 3, 25, BNR 209

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bohat nač, lefe cín

↳ Čechy jsou b-y na všechny kmeti užitečné souz,
lefe všemi užitečnými souz výp! >

BR 25

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bojovatí pro Echo, spr- za Echo

BNR 74



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bor² předl.

[Sli jme bor pesa >

BR 13, 26, BNR 83



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

boléh' soum, 4gr. Solo

der Zahn thut mir weh

< Sestra bolí hlava >

BR 13, 26



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bráníti Soho před Eym
leže od Soho

BNR 55, BNR 73



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bráti čelo

< Bráti čelo života, 'sebril, ofatroval' > dyb. aruz.

BR 13, 26, BNR 51



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bratři domu cího

[Každý hospodář má bratři vši nečti i všeho zlého
sve' celi di, 'vedati, nepovolovati' >

BR 13, 26, BNR 55



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bráti Eomu v cém

< Bráti mu v odchodu, spr. bráti mu } odejiti >
vedal mu }

~~bráti Eomu~~

BR¹ 3, 26

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

brániti se čeho // čemu

BR 3, 26



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bran^v soles

[Koi' se ofira' v Soles bran
odm^o tumb^o]

[2 faerie]

BR¹ XIV, ² XXVII



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bratři / vziti

BR uvádí radu ustálených spojenců, mezi nimi

7 spojenci slovenské jince, a

naši formátu nad [redacted]

boj bratři / vziti

propětí bratři

radu bratři s [redacted]

BR 13-4, 26-7

Čes. slovní spojenci

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ

BNR 174-5

bratř / vřítí + subit. děj. (verbovou. spojení)

sfrabone': vřítel z cího
povstku uad Eyle

boj

odfustem' od Eoho (= vřloučiti se)

fočateľ, pívod, Eonec, život, vřevst, fočtlu, svrt

fřofěch

radu s Eyle

fřoměm, řhodm, zřratu, vřm, vřbom uad cěm

úraz, řfad s Eone, fočadžm, řáim

fřřem, milost, nečhř, nřnřvřst, foččřřm' ře Eam

řlost, hřvř uad Eoho

fočěch z cího

BNR 774-5

bratři co jal

↳ matka dle své přisue' fovaly vše přisueji brala,
spr. formovala >

BNR 180



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

brati/vziti jed

podle lat. venenum sumere
něm. Gift nehmen

sf. jědu fožiti // obrabiti se

BNR 174



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bratři frašy
spr. křiváři

BR 14, 28, BNR 180



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bratři večeri
nečas. m. foveciviti.

BNR 174



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vůči/bratři Šolc + před. před. subř. dej. v-4

šp. Šolc v řec

BNR 175



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

brati si / vzeti si co + fiedl. fad dej. sest na'

spravne': na fe'ci, na starost
na rozmyslenou

BNR 175



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bratři / vzít si co + před. řád dej. subst. v⁴

sp. - Eos v nevěstě, nenávidě, oskličnost
co v mysl, v horě
co v obycí



BNR 175

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

broditi cile m. — se // bristi

[Chce-li turista vni svouti do jezera, musi' brodit
m. 2000 st. 500, sp. broditi se // bristi >

X broditi souč  BNR 98



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

by zastar. spjela doformična' Bartošem

↳ Důmnil se, že u Eda není, že on jest facha telem

toho zločinu, lépe ... by u Eda nevěděl, ...

↳ Vše (se) stalo tak neocěsávané, že si myšlela, že jest to snad sen, lépe
... by to byl sen >

BNR 227

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Al. Same

< Tent ješt jidiu' sqa me' matce >

< kme ješt Jan a mešne bratru Vaclav >

< Jaromir 9^l 1860 (B. krom), fr. Jaromiru Glo... >

BR 15, 210

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

byti na čem dobře, zle

↳ ... jeji' s'ya je v tom zle, s'fr. s jejíu s'yaem je zle >

↳ myslivec je na tom dobře, s'fr. Myslivi je dobře >
myslivec má dobře

BR 5, 211

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

byti s to

„fruliš cāsto zcela zřetelně“ podle jin štand seim
< Cětucitro ledva glo s to utišiti rozrušené davy,

Sfr. ledva mohlo utišiti

^{dojedle}
^{stacyle}
cětucitro pe ledva fodaxilo...
cětucitro ledva utišilo >

BR 79, 2177, BNR 108

cāsto slāi' frusta' před foar u MORAVSKÉ Toho dāva neuvesi >

ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 108

byti s to + inf.

sp. věta s Soud.

[byli s to u toleim nepřítelům odoleti, sp.
aly ... odolali]

BR 779, 2170



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

byti fyc

sp. odepiti, (o pitalich) odlebeti, (o fenezich) Lyti ty tam,

BNR 94



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

byli uen

< Všechny fotky numer je uen, sje-vyplo >

BNR 95



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

byti vzhuru sem.

už jste v. ?

ještě nem' v.

celou noc byti v.

sfr. už jste vstali ?

ještě nevstal

neřati // bdi

BNR 94-95



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

byli zpatky

si vraceti se

< Jeste není zpatky, si jeste se uvratit >

BNR 93



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

byť by (byhom, byste...)
"chybné" ¹²schopování "condicionalu"
Sfr. byť, byhom...

g+ [Byť by byl jak fílen, frice uvydělá... , sfr. Byť byl]
[Byť byhom ... něco to má, frice u'mu uvertáči,
Sfr. Byhom ...]

BR 14, 29

BR 86, 189, BNR 131

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Cech

zaplatit za toho cech, c. nář

BNR 161



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

celkem // v celku

im ganzen

„ ale my Slovane' krademe: [Všech na's je deset >

[Vše sličně bylo // Všeho vřady sličeno 7 mandel kři >

[Všeho vybráno od členů 30 zl. > " Vod.

BR²11, BNR 117

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

cely' x vicec

"šiva suzračina" Janz

cely': u'plnost <cela' zbroj>, neformálnost <držba'n spadl na zem, ale je celý>

vicec: u'plnost čidelna'

^{zpravida} ~~to~~ v podíle <Všech vopis veslo do města>
<Bochen se zamontil>

<Je vicec u'pladán>

<ka'mi kude vicec zmozeun>

BR 15, 2 11, BNR 144-5

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Cena

{ vyřiz } v ceně 5zl. , nejasné → za 5zl. 'souhrnná' cena
→ po 5zl. 'podle množství' →



BR 1 53, 2113, BNR 76

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

cesta a) za každou c-u
za každou c-u

um jeden Preis

a) sfr. stoj co stoj !!
Hbud' jak bud'

pojdi z toho co pojdi

b) sfr. za nic, ^{za} živj svet

↳ za každou c-u fch toto nendital, sfr. za nic
o živj svet >

BR 5, 2M, BNR 203

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

cesta

c-u udělejte, spr. ubinetoff/ryhnebe

BR¹ 10, ² 23, BNR 181



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

cesta

státi souu musive v c-ě

er steht wir hindernd im Wege

spr. vaditi, zavazeti souu

BNR 169



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čestou čího im Wege des

Prodala se mu chalupa čestou veřejné drahy,
im Wege öffentlicher Versteigerung,
for-veřejnou dražbou >

BR 16, 2/12

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Ciurka

zras vojáci a měst. děveci 9

BNR 159



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Cítit se + part-fas.

sich fühlen

↳ Cítím se proviněn, spr. ^{provinen} ~~laulu~~ ^{ohláskám} za svou proviněnost >

↳ Cítí se povolen, spr. ^{dověřují si} / ^{tuší si} >

BR 6, 212, BNR 180

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

citlivost prarostu

„barbary šeredne“
restaci citlivost“

2 přílohy citlivosti

BR² 12

BNR 19



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Co + gen.
Coz

[Fizic + gen.]

< Vrat mi, co je melo, jati vratku, co je tveho >

< kaimu, co melo mozneho >

< Ja rad se vsemu svolim, coz jest slusneho >



BNR 49

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Co předkové

užito spr. instrumentální nebo konstrukce za⁴

↳ kardinál se bohačům, uvrhl zebračům

u sba uvrhiti ↳ kardinál pa smet osudem tleť

-1- pa paradem ve svém rodušti

↳ Čechové bořivoji emizetem zvolili

↳ Pamatují ho malým chlapcem

↳ Pozval mě hostem

↳ Byl // sloužil tam za fochoča

↳ Pracoval u něho za nádenníka

↳ Za heretičy p odsoudili

↳ Starší ukladním uvažovali to za tajemství

↳ Do spolku přijati co udově ti a ti, spr. za údy

↳ Co ředitel dosazen N. N. spr. za roditele

↳ Co přemii volběratelů dostanou krásný obraz, spr. za přemii

chyl. užez novéjšich her, napi. Ofice co zenuch, spr. zenuchem

BR 16-7, 212-14, BNR 62

Co přístavěné nespr. barbarismus

"Edyž se přístavěným substantivem vytkla vlastnost 'nabodla',
formy 'pejice'"

< Umohl vytknout co chlapec hravý pašoval > ^{spis. pra chlapcem}

< Co synové jedné matky umlyte se vespoled > <sup>spis. pouze synové,
jedné matky</sup>

^{buda} ^{mot.} < Buda chlapcem pašoval hravý >

Spis. pra, -ou, -ouce

< Sv. Jeronym, malým pacholátkem pra, do Říma hřezel Pass >

X Edyž se pojem důrazně vytkla, nebo edyž se přístavěnou označují
jiná platnost, jiná vztah, též pojem
stare: jeličoz, jara(žto)

< Ti služebníci Bohu jeličoz Bohu se přifirují, uš. Bohu co

< U jara žmizé, ale jarožto soudce od obce zvolený Bohu >

spároveň krob zemi, uš. co >

< Kollár co bůsmě neocenitelný pěst, co archeolog malou ma'
váhu, spis. jarožto > BR 7, 2/15

CO při přístavku

„vadbytné neboli z Gtecine“

< Josef Kovotný co svideš, sp. Kovotný, svideš >

BR 7-8, 2 95-16

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Co srovn. // jadr

< hmišce tohle co ty // jadr ty >

kežně v 16. stol. co // jadr (uopis co u Profata z Věralesva)

< Červená to co kežně >

dišve gli srovn. co jedine, vyne však "uapusto vy mizelo"

BR 16, 2 12

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

co ve funkci ident. fi. Sufitri

↳ N.N. co Sufitel
NN. co prodavatel >
odm. k. k. k.

BR XVII, 2 XXXV

„krozue > cočy <“ dostaly se do r. c. lidu z urodou'
čestby

↳ Jak Vaše zna'ne' prou famer' me' už co mladch,
se jsem unoho a unoho z'usil, obracim se na Va's co
lidemiluch, h'ate mi radu dal co moudr' >

1 XVIII, 2 XXXVI

CO + inf. ^{závislé na slově uti}
vedle co, uti, umož, ualo, uost^v
za uim. za zřetěně a učbu

< Co tu máš co učlati? >

< S tím uemáti uic u uimti >

< ueli umož u upravovatí >

27 < udy uel uost^v u uisti >

BR 18, 216, BNR 108

< uba's uim u učlati, uba's uim uimti >

MORAVSKÉ
MUSEUM

BR 18, 217

Co taž ne vetřich a vjoledivich⁷ srovnačacich v'zame
v řici: fustona rochni⁷

< Sotva ulehviti uohl, co taž plaval litosti >

BR 187, 2 187

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

co tabový

barbarismus

člověk co tabový

als solcher

BR 7, 215



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Coz divu

was Wunder

Sfn. Ey' div, jaly' div, ze ...

X Sfn. ne divu, ze

Kein Wunder, daß

BR 18, 216, BNR 49

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

curati ← rucen

č. titati, šEubati sebou

BNR 161



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čarobná'sny'
sf. fičerá'sny', rozložny'

BNR 17



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Čaro stílec Treisdiitz

sp- stílec Sousobní, stílec vědomec

BNR 17



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čas

v Loučenci mit. + inf. "sbírky"

novému času, sp. Sdly

BR 18, 216, BNR 203

BR 19, 240, BNR 107

novému času & forouchatí, sp. novému Sdly forouchatí

BNR 113

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čas

v bratelskem case, sfi. za bratelo

< V bratelskem case puvodl to taš dakers, ze ... kum >
sfi. za bratelo dvedl tobi, ze

BR XXIV, 2 XLIX
< V bratelskem case napisal dve suty, sfi. za bratelo,
za bratly cas >

~~BR 216~~ BR 216, BNR 203

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čas

jest na case, spr. jest cas
nem' na case, spr. nem' vhod, nem' mistuo

BR 2 16, BNR 203

ani fodle es ist an der Zeit
l. jest (synchrony) cas

Pratoř, Věst. ústř. sp. č. prof. 12, 94
Zub-forsch. bryje o nem-jivoda a ulazuje na rozdíl obou
ichomni
Zub NR 7, 293

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čas zbylci

↳ Dostal dovolenou na cas dvou nedel, sp. na dva nedele >

++ [Seznamil se s uciu za casu svjeh studi, sp. za svjeh
studi >

BR 8, 216, BNR 203

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Čičari co, sp. c.čho

[Čičarino sluníčko z obláček >

BR 7 8, 2 17, BNR 52



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Černošice (u Olomouce)

lid nářečí Černošického, do Černošického

 BNR 17



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Černooran

skr. Černa' země

Schwanzerde

BR 8, 217, BNR 17



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

černý' e-a mouda

[Barva poraden' moudy j' suoda' (ne "černa") >
domác' chléb' lyba' suedy', ne černý'

BR 177² 167¹ BNR 149



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

četný [adj.]

č-e' množství tautologie

< V nápisu domě glo četné množství malých světi-
ců, sp. množství // velič' množství >

BNR 227

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čotuy' [subst.]

↳ Husové m. glejše fíši' čotai' a jěšči čotaejši' ulhwi' tal,
jako by se Husovi stala velika' úroda →
viele und mehrere

sp. mnoho jich jěše a jěšči více jich ulhwi'

BNR 28

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Či rozluč.

francouzské básně

lépe nebo, které' Gb sponou či slovo již úplně vyřazené

[Opravy povolání' či nepovolání' odborné & fronecké,

sfr. nebo >

⊕

[více či méně zřetelné, sfr. nebo >]

+L

[konec od tebe či tobě ode mne smrt neodvratná hrozi >

[ten či ona, sfr. neb >

BR 8, 2 17, BNR 117

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

či w. sluč. i „volformé“

[Ta či ona strana má své přívržence v zemi i ve vojsku >

BNR 118



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ci, neči, niči

od fruchtůvek podle jarmů
nesp. v nynějši spis. j. a nesl.

↳ kevědi, v čí rukou jsou jejíh ferdor, sp. v cíla >

BNR 12



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Čimů

Čes. slov. Spojení

BNR 175



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

číslo + subst. děj:

Spr. Hec, promluva

BNR 175



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čisti uši

sp. služiti

BR 9, 2 18, BNR 180



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čítajici' zlybce'ne'

< Jest to objemna, 692 stran z čítajici' kniha,

spi- kniha o 692 stránkách >

BNR 81

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čítati

záhlaví

< města čítá 20000 obyvatelů, sfr. ma' >

< měj brati čítá 28 let, sfr. městu bratru jist 28 let >

+ < vopřo keltšre' fuj čítalo 200.000, sfr. glo by ²⁰⁰⁰⁰⁰ BR 9, 218, BNR 180 >



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

článek řetězů Glind der Kette

č. ohnivo, ohnivo na kus. bez.

< Takto poslední ohnivo toho řetězu jme Jg 24 >

BR 2 18

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čtvrť

sabst. jen v 1. 4. 19. jinak se slovíčko zabývá sabst.

< Čtvrť librou cukru odac' žer >

< Celého čtvrt' leha vrat >

pro uvození hodin neshl.

< do čtvrt' na druhou, fo tři čtvrtina restou > BR 219, BNR 32

dobrou čtvrt' hodiny, sp. dobre' čtvrt' hodiny

BR 168, 2147, BNR 32

"nyu' se ustaluje zvyč skloňovati a přetvářati tato slova"

< 0 třech čtvrtích na sedmou hodinu >

restou

BNR 32

čtyřlístci

5/10. čten —

BNR 74



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

A



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Faint, illegible markings or stamps at the bottom of the page.

dále ferner

[Dále Peter zmiňuje také starý řád soudní, sfr. Kromě toho, ^z Vyčf ⁷]
mimo to

BR²19, BNR 118

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dan z Erve

Blutsteuer

"2 toky, že uvalne Erve, daně neplatime"

dan platime Ervi' (fenezi)

Sp. dan Ervum' vod.

BR² 20 , BNR 28



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dávati/dávati

čes. slov. spojení

BNR 175



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dávati / dati + subst. děj.

^{lounu}
gr - účinnost, dobré slovo
pozdřavení
lounu více

BNR 175



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Dati čeho

u jmeně Catherina a Annamaria na označenou dělnost celku

[dal mi vody X dal mi Emiliu >

[dali jsme mu tabák a střílní prách, sfr. tabáku a střílního
prachu >

für Einfuhr gen., als v Brase a Jude v Cechách sloven. gen.
dočista vyuzitel

[za Infcar oplatky pro zlaté rybičky Her. >

[za sestře Kovalku, sfr. Kovalky Her. >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 19, 220

dati/davati dohromady hlavy
zpr. sestřevati hlavy.

BNR 92



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dati naboru radlou

sp. vybalenosti

BNR 95



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dati nazpátek // nazpět ~~z~~ ⁺ [z]pět // zpátky] / dávati

sp. vrátiti co < Euihu >

< Nedal mi na fětku nazpátek, sp. Nedodal mi na fětku >

dávati zpět v samých zlatučkách, sp. - dodávati samé zlatučky

BR 134, 274, BNR 93

BNR 93

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dati nazpet co
Lublu > podle kurick geben
spr. vratiti

BNR 13



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dati co pyč Geru.

sp. odstaviti židli

sebrati // oddělitel // odměsti balide

posbrati lžice

zahoditi co

hluste's uara

shucla' mesta

majetez

fu'čim' skenu

sp. odbratiti
yčepiti
kordati
rozbrati

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 94

Dati souu sebou co

< Poutni souu ddene sebou list, sp. Po foudnicila

postene list

+ L Dati souu sebou vchazani fu syna, sp. Vzdarati fu kom Gyrovi >

BR 33, 270, BNR 95

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ven dat⁴i

herausgeben

dejte mi ven (na v^oti' feruz), sp^o-dodejte mi

BR¹85, ²183, BNR95-



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dati souu uafit
sp. zavdati souu

BNR 180-1



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dati souu vědet

spř. vztahati souu

BNR 180



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dávati se / dáti se

čas. slov. složená

BNR 175-6



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dati se + inf. [modal. význam možnosti]

[maso] dá se vařit s cibulí, se-vaří se // kvaří se

BNR 181



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dati^{ti} se^{inf.} modat. zafor.

[O tom ueda' se foch borati, spr-udze]

[ueda' se mysliti, ze h... , spr-udze mysliti, ze...]

BR 10, 22, BNR 181



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dati si řici

spr. foslechnouti (radz Bohot)

BNR 187



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MÚZEUM

Abati ceho

D / < Darius vedbal vojen > /

BR¹ 10, 22, BNR 57



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

děčlo (= detičko)

na legr. význam obkresubky
v Čech. lichostky

↳ nezmlkne' děčlo
↳ rozstomile' d. >

BR 11, 224



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

deduovati

č. dovozovati

↳ Toto nebo deduovati, že ... č. dovozovati >

BRⁿ 10, 222



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

doka

lid slobu
vzdelanci zavadeji tvary uctel. , ale to je ve spis. j-e ucti puzne'
tu de sa, sp. deby

BNR 8



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dělovati čemu zač

ver danden

"logič's nesmysl"

"děhijeme jen osobně!"

< Těto cesty máš dělovati za první vyhlášení,

sfr. Těto cesty máš jen první vyhlášení >

< Svého máš dělovati, že obilí nezraje,

sfr. Svého nedá obilí zraje / Chráni obilí >

< Voda je zářivá, (od) zimy >

odlíz za zřevu děluje; sfr. zářivá je voda zřevu (zřevu) >

sfr. být povinen čemu činu

Popelvar byl Svého povinen zivotem >

být povinen čemu

čemu jsme nejvíce povinen činu >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 10, 222, SAR 181

+
L

delati

inu, co je delat! was ist da zu thun

č. es si fočene // ~~stane~~ co tomu fočene // ~~udečane~~ //
jaka tomu rada // fousc
// co naplat

BR 1 11, 23, BNR 182

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dělati

to nic neděla', sp- o to nic

nic neškodí'

BR¹ 11, 23, BNR 182



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dělati. Eoho Eomun

germ.

gr. býti cihm < děla' mui fomocem'ca, spr. Je mui fomocem'cem >

BR 10, 222, BNR 181

< nebudu ti dělat forla, spr. nebudu ti za forla
blizna >

deh: < za budu Erateu >

BR 10, 222, BNR 181

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dělati co
kabal, boty ...

učitelji ~~učit~~
šif

< Dal jsem si dělat kabal, boty, učitelji ~~učit~~
šif >

BR 190, 222, BNR 181

houe, učitelji kati
nudle, -u- brájeti
v krajci jamku, -u- zbrojiti

BNR 181

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dělati co s Eju

učba's učba co dělati, spř. učba's učba čički

BNR 175

< kuzněl jsem, že mám co dělat s otovčem
nefotickým, spř. že mi čički ješt >

BNR 182

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dělati dohromady

Solě to byla' dohromady?, fr. Solě je toho všeho?

BR 1 M, 223, BNR 182



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dělání
všecko s sebou
sp. 67i fri všem

alles mitmachen

< Budete tu cestu dělat s sebou? sp. Pocerujete také
s vámi? >
BR 10, 2

< Všecky flešy dělala sebou sie hat alle Bälle mitgemacht
sp. u'čartuila se všech flešů,
byla na všech pleších
fejor. zrojčila jede stony fles >
vymetla

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dělání bawiču s sebou

BR 33, 270, BNR 95
sp. 67i učede za bawiču
v bawiču

raziti // radumiti bawiču

byti bawičou postizem

BNR 95-96

dělají se

teplu, lépe oteplívá se

chladu, lépe ochlazuje se

deři, lépe rozednívá se

+ [tma, - - stíní se

BR 10, 223, BNR 187



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dělání se jak
<fěru>

<Slunečnice na vládním místě zahrady fěru se dělá
Sp. fěru se uese // slunečnic fěru svědčí>


BNR 182



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dělají si z cihel co
< hřích >

spř. fořeládají si co za co
< za hřích >

 BNR 182



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

děláti si z čeho co

nedělá' si z toho nic, spr. nedba' // uveršma' si toho

< nic hch si z toho nedělal, Edy, dnes přelo,

malá spr. (taž uhmov' lid') nic hch nedbal >

nic si z toho nedělely, spr. nedbej toho // nezabírej se uac' k'm ^{to}

// nepřipoukěj toho & srdci // pust' to mimo se
nebej' si s myslí //

už si z toho nic nedělejte, spr. už si to vyrazte z myslí

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 110-11, 223, BNR 82

delišt

č. provinční, vna

BNR 161



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

den.

1.4. pl. den

„vzdělanci, bojí se chyl (že den je neživ.), fířou ch, bue
dle vzoru dubu chyl“ „výrobek fířovatělch“ Vod

BR 24, BNR 6

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

den

Zbyteční se užívá jako předl. m. auz.
v posledních dni svého života, jako poslední den

BNR 46



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

den:

dělati si dobrý den z toho, spr. smělky // blažna // šasly // žerty
z ně toho si trofiti
// ně toho za blažna učiti

[z toho si zřna učelaime dobrý den, spr. Toho si dobereme
// toho pořádlíme ... >

BR 10, 223, BNR 181-2

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

devíti

odkultuři foetivum m. udeviti

BR 1 XIII / 2 XXVII



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

deska uor.

čís. fr. 139

BNR 139



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

detail
detaily, c. foebusnosti

BR¹ 11, 224



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

detailní

č. jednobuný
sp. tvar 4 1/2 detailový (Vod)

BR 2 24

č. drobný, jednobuný

BNR 161

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

diš
diš sbládati, sfo. číniti // vzdávati

BR 23, 248, BNR 185



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

díl "nějaký zřetel"

na volné části to rozdělíme 2, sfp. na volné
na čtvrt

BR 11, 224, BNR 30



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

direktu

lefe frimj

BR¹ XII, ² XXIV-V



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

disuse

o. rozprava, rosovaku!

BR 11, 224, BNR 161



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

disponován

< hejsem d. 8 té fraki, c' Noha se mi do mi' >

BNR 161



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

distance

či. vzdálenost, vzdálenost

BNR 161



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ditky

„slovo lichotne“

obyč. děti

< Od šestého roku děti chodí do školy >

BRAM, 224



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

divati

divěj!, sp. fochluj se

BNR 98



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dváti se m. po - se

[Babič, jen se divíte, čerua' tu hrabě,
spř. fodiřejte >

BNR 90



MORAVSKÉ
ŽEMSKÉ
MUZEUM

divati se
v starší věci s dat.
< uchtěl se divati tomu >

BR 7 11, 224

dat. // na⁴
< Kralova' se' brato chvili se' divala s faunami slysi >

BNR 56-57

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

diviti Solo

to une divi' das wandert mich

sp. foum se divi'm

to jest mi divno

BNR 46



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

divoší' jako předstev jón u živočišná (natř. d-y' šiv) } lid dosud přimě
nezř. u krotin m. flany: d-y' šastan, oves... } křivšipe
jgony doblady jón z unyčik rjís-ú
|| svenšij' šiv "nyš' úš ži. učevané'

BR 1 M, 224-25, BNR 145

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

divoží'

d - e maso na ránu, sfo ži've'

wildes Fleisch

BR 1 M, 2 25, BNR 145



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

divadelný

spolu na divy Erasmus'

BNR 17



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dlan' m. ruda (roztažná ruda)

< 4 stali se spontánní dlaní, sfr. se Spontánníma rudama >

BNR 143-4



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dle, podle²

spř. imiti.

u výrazů řídit se, spravovat se

< řídit se dle pravidel, spř. pravidly >

< spravovat se podle vzorů ~~některých~~, spř. vzorů některých >

BR 124, BNR 65

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dlouho

u. dávnos

lange

< Již tomu tak dlouho, že se nepamatuji něm >
81. dávnos

BR 1 XXIV, 2 XLIX

dlouho
X. dávnos

'dlouhé trvalé děje, nehladič s jeho počátkem' < Buděj. d. živo >
'doba, která uplynula od toho času, co děj nastal'
'mezi tímž dějem vznikla a v jednotnosti.'

OPERAČNÍ
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM
< Již jsem ho dávno neviděl >
< Dávno se již známe >
< Je tomu dávno, co jsem tam byl >

BR 11-12, 225, BNR 145-6

dlouho trvající germ.

sp. dlouhý čas, život, veš, d-a' nemoc, válka

BR 12, 224, BNR 146



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dlužen

mor. lid : co jsem formou (od nějaké práce) ?

BR² 25



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

do² m. na⁴

↳ fsi lěhaji' si do slunce, sfo- na slunce >
" čes- spis. " x lid

BNR 68

dávati brambory do kendlu, sfo- na kendlu

BNR 223

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

do² x na⁴ choditi

choditi do učení (už se učiti)
X jiti na učení (hledati si učitel)

jiti do služby (už předem) X na službu (teprve ji hledá)

BR 154, ² 115 — BNR 77

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dobu zbytků

↳ Odsouzení na dobu šesti let, spr. na 50 let >

BR 12, 226

↳ Byl byl najat na dobu jednoho rohu, spr. na 100 >

BNR 80



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dobrotivostí Čechů

<Ještě jsme cile nedobřešli>

BR 112, 226



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[dobry]

[dělat si z toho dobrého]

je zum besten haben

spr. smích, zert, šáň, blažna si z toho profiti
doho za blažna miti

BR 2, 24, BNR 177



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dobry

miti u toho 8 zl. dobrych
& dobre'mu

"Kiny' gerun."

Gut haben
gut schreiben

sp. (něc lidu, stanni' paz.) miti za Eym 8 zl.
~~mate za unou - "u"~~
8 zl. Zapišu // formamenu vatu na svoj vrub
= 8 zl. mate za unou

BR¹ 15, 231, BNR 172

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dobře (lépe) být na čem
v čem

gut (besser) daran sein
daran

nyin často

< Posluchači university jsou na tom lépe než technické;

Sp. jsou u výhodě proti technickým >

< Prodáváte-li les a koupíte foře, získáte >

< Když budete jednat s výrobcem sauntem, lépe pochopíte, než

MORAVSKÉ
ŽENSKÉ
MUZEUM
Vod s přehledem >

BR 272, BNR 117

ten je na tom dobře, Sp. tomu je dobře

BR 56, 2120

dobyti co
spr. čeho

už u Haranta

fröde Erben, cit BR¹XI, ²VI

< město, spr. města >

BRⁿ 12, 226

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

docílití něm. slovo

„zcela zbytečno“

BR 13, 227

erzielten (i v něm. Wustmann prohlášení za sjatné)
co tím docílís?, sfi. fordis, spravis, získaš?
< Sfi. obchodem umělo nedocílil, sfi. nevyzískal >
< Tím by se obohacení domácí zvířeny docílití dalo,
sfi. mohla by se tím rozložit >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 182

dotati uskřtřz Geru.
sfr. dotati

BNR 93



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

do dves

sf. podnes
do dveska

dves ji aluz. X do²

BR 1 121 226

52, 2711

BNR 118



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dohromady

d. držeti zusammen halten spr. sovrnu byti s sobe stati;
|| Za jedno byti

se sebrati ^{sp.} sebrati se přičiněti se

přicházeti s S₂ spr. scházěti se s S₂

staci' u plně předpona S — : spojiti, sloziti, slepiti, seiti

přičiněti dohromady & kěti složen v přičiněti a
chybně

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 16, 234, BNR 92

do bromady

folle uim. odlične' předfony zusammen

<slá'dáme do bromady = legen zusammen>

BR¹ XI, 2 XXII

"foti hmotnému uim. zusammen máme ny drobavde' 5"

"naše předfona jest neodlična"

sčítati Eimly dohromady, spčítati co d., složití d. d.,
siničati co d.

"hrove' hromady nemotoruých ferman'sau"
Zamestnaní to bvedlo jej s unshými arobami d.

fújiti s kým dohromady, spř. sčázeti se s Eim
sčísti Eimly s Eim d.

dávati hlavy d., spř. sestřiněti hlavy

BNR 92

dokromady sfolie

[Obč. rodiny nesty'šaji'se d. s.]

BNR 92



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dochovatí Eoho cího

↳ Decera otce svého svití dochovala >

BR 1 72, 2, 26



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dojem dělání na Evbu

sp. dojímání Sels

[každě matčin dělání na něj velkí dojem, sp. Velice ho
dojímá]

BR 11, 23, BNR 182

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dojiti cího

[Dojeli jsme Jericha >

BR 12, 226



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dojiti čeho

[Došli tvarůžek lesů >

[Došel velič' cti >

BR 12. 2 26



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dokumentovati

č. prodávati, foněřiti, dořazovati

BNR 161



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dolji
sfr. nize Vod

BR² 26, BNR 118



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Dolno-ljézd Centro-ljézd
sfr. Dolní ljezd

BNR 17



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dolí se slzy podle ^{her} _{hin} ^{unter}

dáti dolí selenici sf-sčelati
záclony gurtiti
+ / obobou sveduati

~~BR 12, 2 27~~

+ / jiti dolí sfi-sejiti & fotoru
(o suěhu) slézati
(o sčrue) poustěti

+ / paduati dolí s oěna sfi-sfaduati

BR 12, 2 27
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 94

~~||||~~

(dati) dolu

spi. sdělati, sluditi, spustiti

BR¹12, 227

slenici, spi. sdělati
začlouy, spustiti
slobouž, smelnauti

~~BNR 94~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

domáci nemoc Heimweh

mor. technice pl.

< umriel ve svete technicemi >

BNR 172



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

domestikace

< proměny zvířat d-i', o: človem >

BNR 162



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

domnívati se cího

< kým se všady domnívají vally >

BR 12, 227



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

domov

jiti, vraceti se z d-u, sfi. domu^o heim gehen
 heim kehren

BR 227

„nyu' nati uvoindri fi sou nafa'ad z domovu“ foelt nach hause
ubratu se z domovu, sfi. domu^o
jiti z u u

Liem "staveni ofue" z domov rodite, rodny' Erajt'otkina'
z na dvoreču svetla domov, sfi. domu →

ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 140

domyšl 'čeho se Edo domyšlil'

X domyšl 'stala' vlastnost, kterou se vždy proslavne'
něci domyšlilme'

BNR 155



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[domyšlov] eingebildet

viz samuely BR 14, 39 BNR 177



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čon^v m. do něho

frědl. do se foj' s gen.

BR 133, 2/9



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dofadusiti ausfallen „faible hodně nemotkou“

sfo- Jare'to glo?

Počkej, až jare'to bude // až ja? se to udá

~~Sfatně pochodil~~ ~~stastně svedlo~~

~~inor- jen když se to tak~~ BNR 182

BNR 201

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Dopomoci Gomu Orho

< Dopomoz mi zradu meho >

BR 192, 227



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

domovní souše co

ein händigen

sp. odevzdati, dodati (list, vzor) ~~Vyop~~

BR² 27, ANR 782



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dosáhnouti cíle

erreichen

„v rozmanitých ... varbách třeba uvídat slyš podnětu friměrnějších“

- < Kam oči dořívaly, ... >
 - < Kam uši doslyšely, ... >
 - < Slou dorůstá výš 12 stop >
 - < Přectan doplná se olma >
 - < Postuň dostoupil kmenů hor >
 - < Korču dorýl se orně fůdy >
 - < Člověk dorýl se // dočkal se starých let >
 - < Loď doplnula břehu >
 - < Pišou až sem doručí >
 - < Potmě diver se domadal >
 - < Doproml se toho místa, niš. prosemím dosáhl >
 - < Třechu dne ještě nemohli dojiti konce pesu >
 - < Bez práce člověk do rovnalosti dodělati se nemůže >
- Spr. dosáhnouti frimě, úřadu, své záležitosti

< Všeho se dočkal jeho dočímpl >

< Od knate dorýl cti >

MORAVSKÉ

ZEMSKÉ

MUSEUM

BR¹ 12-13, 227, BMR 1823

dostávat se / dostati se

čes. slov. spojení

BNR 176



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dostati se na cemu

ten se na tom dostal

der hat sich daran bekommen
gehört

sfr. ten si dal! // ten se dostal!

BR 113, 228, BNR 183



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dostati se sruz

spri. postlaciti se & svetnu mesto

BNR 96



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dostávat co za co

sfr. od čeho

Švejcari, který za fásalů dostal kódu. >

sfr. od fásalů dostával

BR¹ XXIV, 2L



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dosti na čem, sfo-čeho

< Ueni-li na tom dosti, co dostal od na's,

sfo-dosti toho > Vycp

BR² 123

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dostupní věci

< Záběr věci dostupné >

BR 13, 228



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dosud 'do léta, nejvyšší doby'

X dočud 'do lé, tehdejší doby' Voel

BR 113, 228, BNR 118



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dotknávaní šaty
spr. dodírati

BNR 152



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dotyčue
nova' nestvora " za cizi' respektivne

"staci' nebo, a

< umohé' staty by zlozeni' na 5, dotyčue 10 let odložily, sfi- nebo >

< Sulouva bude jeste' doplne'na, dotyčue opravena, sfi- a >

BNR 118



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dotyčný [adj.]

„ Slovo ~~teprve~~ nedávno chybně utvořené, aby se mohlo pohodlně
překládati něm. betreffend, bezüglich ap.“

< Podali žádost d-ému úřadu, spr. ~~fršchenskému úřadu~~,
úřadu, jehož se věč. ř. kála >

< Každý se přihlás u d-ého úřadu, spr. u svého >

< Dotyčné nařízení najdeš na str. 120, spr. nařízení o tom >

+ [zavést toho do d-ého obvodu, spr. hledaného]

BR 13, 228, BNR 209

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dotyčný [subst.]

[Kratky životopis spisovatele Frěče si rad' i Jan, Sdo suad
d-eho již odjinud zna, spr- ho >

[Rozum' se, že dotyčný & obchodník soudu ušel,
spr- obchodník >

BNR 209

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

doufati kome // v toho
cenne v co

< Doufejme Bohu >

< doufati své síle >

BR 13, 2 28, BNR 57

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

douchati 'blasen'

× dylati 'abmen'

↳ Kdo se jdiou na vláem spatit, i na studene'

douchá' →

~~BNR 152~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dověděti se co

spř. čeho, o čem

↳ ~~To~~ se bral dovědět keim >

BR¹ XXIV, 2 XLVIII

↳ Dověděl jsem se toho // o tom >

+ [chyb. něco
"neboť" s abuz. nepoji' se záduš' BR¹ 13, 2 29, BNR 52
slo vrátne' "

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dovésti toho⁴ toho² // se souu
čeho & čemu

[Ta cesta dovede vás blaženosti // & blaženosti]

BR 13, 2 29



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dovnitř u sls

podle listin

zbytků u sloups předpouzele

< Vchod byl uzavřen a ušedo dovnitř ne~~spuštěn~~ >

BNR 95



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

doznati čeho

nesmyslné s významem učen. erfahren

< koviny doznaly ohromného rozšíření, sp. doily/ualyly >

< Vlast doznal značného zfordění, sp. ofordit se >

BNR 91

„Zglectiny“ a nesmyslný žvást“

BNR 183

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dornati se

„nesmyslná“ a zřetelná novota u. řízení se“

[Anarchistické dornali se úplně, ...]

BR ~~1111~~ 229, BNR 91

[Dornal se 9 vrazdě]

BNR 91

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dračča

zboží' flo na d-u

sp.

BNR 153



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

drahošani Edelstein

sp. drahošani, drahošani

BNR 17



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dnastický vtip

lépe jadrny!

BR¹ XII, 2 XXV

č. jadrny, účinný < y - e vyřazoval >

BR¹ 13, 229, BNR 162

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dráti sáty usvánilu

X třelati sáty naschveč

BNR 152



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

drobný

u jmenářů a kromadřích

[d. řísek, sít, brambory, říseno, říse, ptáci ...]

BR 29, 261-2



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

drůbky zbytkové

< máme víno trojího druhu, sfr. trojí víno >

< prodej zboží všelichého druhu, sfr. všelichého zboží >

< máme několik druhů bramborů, sfr. velkých bramborů >



BR 14, 229, BNR 30-31
BNR 203

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

držeti domácí zvířata
spr. chovati

germ. Hunde halten

BR 14, 229, BNR 150

halten, abhalten

← Erány, husy →

spr. chovati

BNR 183

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

držeti co ^{zac} ~~co~~
spr. miti, předádati

↳ kousek šersti za vrch sytosti držel

BR V, 2 X



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dráži nač

< na čest, na fořáde? >
sfr. dráži čeho

BR 14, 229, BNR 183

< ka to my v horách dráži, sfr. by v horách už jsme
tak fringeli (dle rus.)

BNR 183

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

držiti na Eoho

< knocho na ucho držel, sfi. držal >

BR 9, 221, BNR 175

sfi. držiti si Eoho

BR 14, 229, BNR 183

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

držeti na sebe

sp. dbati na sebe

BR 14, 229, BNR 183



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

držiteli dohromady

spis: Svorní byti // E sobě státi // za jedno byti.

BNR 92



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dřívě toho // než šdo
ceho

< Já jsem dřívě váš byl // než vy >

BR 113, 29



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dříve²

[Dříve času staric ze mne bude // před časem >

BR 1/3, 229



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dřeví hol. 'dřevo na drobno řezané a fosfipané, topivo'

<jel do lesa na dříví>

X dřevo hrubé kusy neb i celé směry'

<lavice z tvrdého dříví, spr. dřeva>

BNR 140-1

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dubiosní pohledář
č. fockytne'

BNR 162



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dom

lyti o domě // fri domě // doma

BR¹ 51, 2109, BNR 67



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dábl'ě . 'mal' dá'bel'

X díbl'ě čtenář, polušíteř (v dobrém smysle)'

BNR 154



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

effekt

č. učinek

BNR 162



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Łgot'sanus

o. sobe hurot

BR 114, 230

o. sobe ctvi' // sobe hurot

BNR 162

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

egoista

č. sobec

BR¹ 14, 230, BNR 162



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

egoistický

č. sobětný

BR 114, 230

č. sobětný // - v -

BNR 102



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

epidemičty!

e-a' nemoc, spr. pořádona' (mor.)
(jež pořadě se šíří)

BR 14, 2 30, BNR 162



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

evidence

č. patnosti^v

vzít: co v e-i, sp- v patnosti

BR² 30



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

evidentní

č. patrný

BR 2 30 , BNR 162



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

existovati

č. 67i

⟨ Dnes aržon pravne země kosmy něde' existuji,
půlka neexistuje, sfr. země jsou, půlky není ⟩

⟨ Toho neviděl žádný, co svět existuje, sfr. co svět
siťem stojí ⟩

⟨ Ryba bez vody nemůže existovati, moř. nebude ⟩

MORAVSKÉ BR¹ 14, ²30, BNR 162
ZEMSKÉ
MUZEUM

export
č. zpravoz

BNR 163



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

exportovat

o vyvážeti

BNR 163



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ex libris

č. Právník

BR 14, 230



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fařona

mor. úděleš

< Ma' uá' fte' jeste starš'is - u' - u než my >

BNR 163



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fait accompli

leje hotová událost

BR¹ XII, 2² XXIV - V

< Soubor jest f. a., spr. hotovou událostí,
stal se souborem >

BR¹ 14, 230, BNR 163

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fakt, faktum

< To jest faktum, spr. věcná pravda >

< Ze tomu tak, dočaruje ten fakt, spr. skuteč., >

okolnost

BR 14, 230, BNR 163

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

faktický

o. skutečný, pravdivý

BR 114, 230, BNR 163



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šalešný'

Synonyma:

šiví' (švédě, f. zába)

neupřimý' (f. čel)

hichy' (analogie)

šadilany'

mor. napřávaný' (vho)

nepravý' (míně)

+ [vsazený' (zub)

šlepy' (oděs)

BR 114, 2 31, BNR 163

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

falsifikace
či fadelační

BNR 163



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

falt

na sátech: vrap

na tvári: srab, vráska

Grabaty' 'faltig, waltig'

BR 114, 2 31, BNR 163



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fest

Spr. sáunuy

BR 14, 2 31



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

feuilleton

proti ke beseda, besednice ?

BRA 14, 231

beseda, besednice

~~BNR 163~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fingirovati

[fingiruje jancizy sbach >

opr. předstírati

BR¹ XII, ² XXIV



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fungovati

c. využíti, předstírati

BNR 163



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

franco

L fivovar yžaduje dočasně franco fivovar,
sp. do fivovaru >

Obch. hantýřka

BNR 5

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Prekventui' ulice

č. Živa' ulice

BNR 151

Živa', hlučíná' BNR 163



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[pretovat se]

sich frettē

mor. vetiti se

< už se s tou trochou musíme taž vetit až do jara >

BR 14, 231, BNR 171-2



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

gaze (gáz)

č. služné, plat

BNR 163



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Generace

č. foliemi, koleno

BNR 163



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Genesis

č. vzni, fivod

<g. socialni' otazky >

BR¹ 15, ² 31, BNR 163



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

GROS
J en gros et en detail, c- na hrubo i na drobno

BR 111, 224



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Habeš

fem. ← mas.Š.

líka! analozé

BNR 23



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hájití čeho

chyb. abuz.

[hájití zvolených jako zúčtovací ořad]

BR 1 15, 231, BNR 51



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hájiti před⁷, spi- gen. // od ceho



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hauba + aluz.

< Kobylo-li to hauba? >

BR 15, 232



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hantuch

výraz vojáka a ^{město} ~~vojáka~~ děveříš

BNR 159



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hasiti předlod. X hasnouči nepřech.
části se uatou

obojí se předládá
löschén

< Zhasni to svetlo, spr. Zhas >

< Zhasneme a přijde me spal, spr. Zhasneme >

BR 15, 232

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

házetí na Golce
[na hlídače] < [samemí] >

Sfr. fo Golce
[fo hlídači] < [samemí] >

BNR 65, 71

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hlad třetí

[Hospodář uvažoval jasně hlad třetí, sp. o hlade]

BR 59, 2126



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Sláevice mor.

Resonanzboden

BR 169, 2149



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hlava auf den Kopf gefallen

padly' na h-u

sp. mor. v h-u obražen
stě. v ty'mě vražen



BR 39, 283, BNR 211



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hledati čeho

^h
<Hledejte království Božího>

^h
[hledati Soho² // sháněti se fo Sou⁷]

BR¹ 15, ² 32, BNR 52

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hleděti „reces. slo. opisné“ suchen

⟨ Hleděl se um. zavděčiti, spr. Vděčil se um. ⟩

⟨ Hleděl se blyškati cizími rozumy, spr. Blyskotal se ⟩

BR 1 75, 232, BNR 183

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hleděti cěho

⊥ [Každý svého hled' > 7

+ [V každé věci hled' konce >

BR 15, 2 32, BNR 51



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hleděti se koho

< Hled' se listových foehlebníků >

BR 15, 2 32



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hlídání celho
chyb. co

BNR 57



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hluboký spánek

~~hrubé~~ Schloß

sp. ferdý // tudy

BR 115, 232, BNR 210

h-a' noc, sp. fuvava
fua, sp. čira'

~~BNR 210~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hoditi vláde werfen

spe-uli'ausiti

< Velbloud hodi' fo 11-13 měsíců jedno vláde,

spe-uli'ave >

BR 15, 232, BNR 183

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hoditi ciku oc

[Hodil dlamí o stěh, spr. udeřil fěsti']

BR 15, 2 32, BNR 183



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sluč f
u. hluch

odmůtiti' foctičam

BR¹ XIV, ² XXVIII



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

švédý' oblidý, sfi. švédý'

BR¹77,2168



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kněz dostati

spř. rozkřevati se

BR¹ 13, 228, BNR 183



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hody drůček

fr. slaviti

BR 14, 229, BNR 183



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Holč

fem. ← varš. líla' analgic

BNR 23



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

holý
h-a' hlava 'nefodryta'
vid. 'lysa', 'lebaa'

BNR 147



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

horní X vrchní

horní "jest vyšší" folokou velle sebe "

vrchní "vyšší" folokou nad sebou "

< horní ulývač - dolní ulývač (na leze kůže) >

< vrchní sousek (na druhému jable) X spodní sousek
(v frázem) >

BR 15, 2 32-3, BNR 146

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Horní Újezd

Ober-Újezd
Sp. Horní Újezd

BNR 17



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hořeky'
Fratačky'

nausz

BNR 172



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

host

7. pl. hosty, spr. hostství

„vzroben spisovatelů“ Vod

BR²24, BNR 6



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hostina

h-u držiti, sfo- dávatí

BR 14, 229, BNR 183



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hotov být

v č. sba učitelství

ještě nejste hotovi?, spr. vypracování

BR 116, 233, BNR 210



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hotov byti s čim

fertig werden mit etwas

podle Vod: ve slovařtině 'für jemanden, obhoteu'

v naší spisovatelé 'člady je už skoro ujednáno n. nám.'

fertig

v čes. dodělání, užit, dostavení, ustrojení, obléčení, uzavření, snídění, dopídání, vjezd, dojezd, utrátil (mit dem Gelde fertig), dohospodářil, dodělal in toto za hodinu navedlám, ujednalám

+

11 v našem je slova užitější

jest hotov s uláčením, spr. dčlátil

orání, spr. dooral

ušetření, spr. došpěl

prodejní soupi, spr. poprodal // ujednal

fraci, spr. faci ~~fočlal~~

BR 16, 233, BNR 210

histor. Glt. s. Eglu

siehe zu, wie du mit ihm fertig wirst
spr. sprav se s ulm, jak umis

Vod

BNR 210



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hotové zaplacení

[Koupi' se dleu proti hotovému zaplacení
= gegen bare Bezahlung
M. za hotové]

[inzerát]

BR¹ XVI

2 XXXII

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hotovo!

fertig!

spis-čís!.

„tak volá lid všude“

BK¹16, 233



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hra

vyučovací hra na Slavík, sp. učeb. na Slavík

BR 1 P4, 2 180-7



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hra karet
spr. v karty

BNR77



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hrac' c'cho
<Eareb>

sp. v co
<v Earity>

BNR 77



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hraniče sq. 'kromada dšvri'

X pl. 'Gränze'

Luca českomoravské hraniči, q. na českomoravské hraniči >



BNR 25

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hráti co, sfi. v co
na co

hráti v Party, v sáchy
na housle, na Slavice

BR 158, 2 125-6, BNR 77

záčnou s hráti Party, sfi. začne se hráti v Party

BR 159, 2 126, BNR 46

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

[k Tomu Vodička: "Latinské země je také, co hráti"
p. B. na str. 126]

CCM 68, 1894, 163

hrd na Boho
co, spr. křesť
člun

[Jsem hrdi na své práci, křesť. křesť. práci]

X [ka své vědomosti není hrd 'ač má velké vědomosti,
není hrd'] Vyep

BR 2 33

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hrom uhořel

u hřbitva: uhořelo, jehly zakřivilo, zablýsklo se

BR² 5



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hromada

h-u dřevěti, sfr. Souatí

<H-y takové dřívěly se na hoře Taborě,
sfr. Souatěly se // hvaly // daly se >

BR² 29, BNR 183

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

knížek 1207.

čís. dojačba

BNR 139



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

krůch bylo by krůch + inf.

< Bylo by krůch ublížití mu, nič. Byl by ... >

BR 176, 234



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

huba

drž h-u! , sfo. zavři h-u! X sfo. drž jazyk za zuby!

BR 114, 229, BNR 183



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Hybati se

[Vicholý stromi se hybaly, sfi. folizbovaly]

BNR 90



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

byčrati z hátscheln
na korr. fěstovat

BNR 157



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Choditi Solum jak bez rozumu
leže
~~st~~ - obchazet

BNR 96



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

člověti zvířata

X festovati rostliny

BNR 150



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

chrániti čeho // od čeho, nř. před čílu

chyb. arur.

< V hranici bohady' chráni' ^{řiča} a chudobny' ^{koně} >

+/ < Smlé chráni' osem' od zímny, nř. před zímny >

BR 16, 234, BNR 51

— před čílu
lefe od čeho

BNR 55

< Zachrañ nář, Bozě, uaule smrti // od >

MOHÁČSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR 73

chtít v soustředěném typu ab' jde sám chce

ab' jde sám chce sp. ab' jde sám jde

at ~~se děje co chce~~ děj se co děj

(Když bral volič chtěl, práce se uodobně, sp. Když volič
bral...)

BR 17, 2 35, BNR 184

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Chiti + inf:

„znamená pouhou vůli skutkem neprojevovou, poněkud úmysl
ještě neprováděný“

sfpr < Chtiel jsem si koupiti nový šabat >

mluvci: „se fotou jinak rozmyslel... , ufolexiv se ani

chyb

X < Chtiel jsem si koupiti nový šabat, ale nekoupil jsem >

mluvci: „úmysl už formálně, třeba neprovedl“ germ.

sfpr < Kufoval jsem si nový šabat, ale nekoupil >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 16, 234-35,

BNR 184

chtítí + inf.

chybně, "Sděl o nějakém úmyslu vůbec není třeba nemůže,

sděl se děj s^ustředně provádí, provede nebo provedl"
uzni, nebuní, častě

< O tom chceme poskytnouti v druhé části; sfr. O tom poskytně >

< Nechci tvrditi, sfr. Netvrdím >

< Tím nechci říci, že sfr. Tím nemínám // radím // neprovím

< Tu si chce odpočinouti, sfr. Tu si odpočívám >

< Chce odejít (pozn. v divadelních ústředích), sfr. Odchází >

< Když mi nechtěti obezřeti, bodešl jsem, sfr. neobtěžovali >

< Stroumy se dlouho nechtěti ^{ujmouti} vyjati, sfr. neujímaly >

< Dlouho se nechtěti obezřeti, sfr. Dlouho se neoteplivalo >

< Já sot nechtěl vzíti launce, sfr. nebral >

< Chtel zavítat k němu, ale nemohl, sfr. Zdvíhal... >

BR 716-17, 235, BNR 184

čtení + inf. 'chub', vůle děj vykonati' chce se mi

označení se drnkou foubu Soudicovatem

< hynat' se milý, já bych už suidala, Suš 34 >

< Spal bych, lebe mi chce se mi spati >

BR 17, 236, BNR 184

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

chťti čemu

7 'Lyni' rídke' 7

< Bůh od va's chce fořově >

BR 16, 234

dat. llaoně se subř. odtaziti, ai

11 jen. jmen bromadujich a lätlovjch < chci jableš, chleba >

11 aruz. jiužich jmen < chci sušku >

BNR 57-58

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

chudo Breovny

blubarum

sfr. nedo Breovny

BNR 17



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

chutnati fo cãu, sfi. cãu

< Smasene' zobyly chutnaji' fo orõcku, sfi. orõckem >

BR ~~36~~, BNR 65

< voda chutna' fo lodru, sfi. l-em >

~~BNR 48~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

chut' fo cĕm, sfo. cĕm

< Vno chut' ma' fo sude^v, sfo. sudem >

BRⁿ 17, 236

< fo ledku, sfo. ledrova >

~~BNR 48~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

chut^v dostati

spř. - zachtělo se mu, zabařilo se mu čeho

BR 1 13, 228, BNR 183



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Chvaliti Boho z ceho

< Boha z daru jeho >

Sfr.

BR¹ 51-52, ² 110, BNR 68



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

chvátí co nač[✓]

< ka krásu ja toho sedna uchvátím, ale ka pervaotu >
spr.

BNR 67



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Chyba soudců!

Spis. vada

BR 117, 236, BNR 141



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

chybíti cihy <certy>

BR 17, 236



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

i v zápor. větách
spr. ani

< Toho času i mladí jinoši nechtěli zachováti láskou & úctou
svému, spr. ani >

BNR 123

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řinitace

č. nařadoba

BR 171, 236

— " —

11 nařadobem' BNR 163



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

imitovati

č. nařadobiti

BR 17, 236, BNR 163



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

import

leže dovoz

BR¹ XIII, ² XXIV-V, BNR 163



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

impotence

mor. nedobruha

BR 19, 239



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

impotentní

mor. nedolůžný

BR 19, 239



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

indiguace
lépe nevole

BR¹ XII, ² XXV, BNR 164



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

intellektuelní síla

< Člověk nemá svou i-č sílu, tvářnost země,
č. svým rozumem >

BNR 158



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

intelligent

č. vzdelanec

BNR 164



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

interesanť

č. zájmový

BNR 164



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rukopis
v důvěrné

BR 20, 241, BNR 164



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Yčan

sfz Jz

BNR 14



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ja

<Ja'nu to neo-definil ueni.>

Sp: Neodefinil sem unu totu



BR 1 XXIV, ² XLVIII

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ja' „substantivované“ fo „řídícího něm.“ Das Ich

řídící se kásem j-ovému cítě
je zbytečné

↳ kulový řídící své ja', sp. sám sebe >

BNR 11

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jak + ad. [eventualnost] sfo.
za jm.

To je jak kdy
→ jak kdo chce
[kdepi' - h. i. i. i. s. v. e. u. l. o. h. y. ?] # jak kdy →
[Vestuj - li se u va's o. v. o. c. e. ?] # jak kdy →
j nachdem
— u — einen will

BR 20, 247, 3NR 118

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jak [rychlí] spr.

[Dnes jak zitra vrátí se otec > heut oder morgen

BR 20, 247, BNR 118



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jak ^{vypis} ~~zpráva~~ sfr.

< hebyl jsem tam jād o valoc = od valoc >
< heviděl jsem ho jak včera >

BNR 118



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jak [srovn.] fo Souf.

sp. uř

< větší jak sp. uř >
 < Sotva Shry z daru člověku Bohem ude lenjili ma' větší důležitost jako dar věci >

BR 201, 241, BNR 119



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jak [řipustka] spr. v řeči lid. fěkne 'idiotismy

< Když hl jak učeny' // sebe učenijsi' >

< Když jak filie fracoval // sebe filneji >

BR 120, 241, BNR 118

za soupr. s gen. sebe ne utalch fěipouštěcích nastupje
take' forim se sfozou jak

< Když se člouč sebe více fricínová, fřece nic nezachová
// Když se jak fricínová, ... >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 178, 2169

jak dlouho - tak dlouho
leže dočud - dočud

jak dlouho tam budete? leže dočud
Sde hl tak dlouho, leže dočud

BR 20, 247

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jak mnoho - tak mnoho
spr. soli & - soli &

↳ Jak mnoho je předu & více sčítanosti, tak mnoho
je sbraněh nevačností bylo kam >

BR¹ V²
1 X

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Jak tak Sfr.

< Jak tak se forovali > 'u docela hladce, ale frice'

BR 720, 241



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jak velky'

v starin' r'ci a v nar. mor. Soli' - soli'

< Dej mi Soli', Soli' 's dal brat'ri >

< Koli' u'z je ten chlopec! >

BR 123, 249

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pro přisoulové
chybné u. instr. nebo soustředce za⁴
viz co přisoulové

BR 167, 2/12-14



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

járás társ

afraiva' s'vreda!'"

sf. járás társ

↳ Rozmislina tomni j. t. →

BNR 40



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

farsi

rem' ces. Vod

BR 243

ma' g'f farsi - chba fisku

Vod CČM 68 1894 167

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jaký's tačy's

spis jaký' tačy' "příce ujezdy"

< Charakteristika Ludvíka dal první jazyk's tačy's znamená
samostatnosti vůle své, spis jazyk's tačy' >

BR²43, BNR 40

"přisouvatí z souvztahným uduševněním a pěstováním jazyk's - tačy',
jak - tačy' mladý **DOBROVSKÝM** ani jazyk's ani
jazyk's" **ZEMSKÉ MUZEUM** BR¹94, 202

arg.: "uduševněním a pěstováním ukázaných volně zveřejňování"
"proto chlév se psal: jazyk's - tačy's"

BNR 40

jačyši

new' cés. Vod

BR² 43



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jalýč - talýč
jalyč - talč

"přisouvati k souvztážným nápisům a přisouvati jalýč - talýč,
jalč - talč hlady z n. s. není ani jebično ani jěčno"

BR 194, 2-202



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jamka
j-u udělati < veděla do každého krajce jamku, určitěji vybojila >
BR 10, 222



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jed vřiti nač

↳ na to bych vrátil jed,

sfz - hlavu vsadil >

BNR 202



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jeden adj. čísl. význam
v flativnosti něm. neurč. členu
nafi- v úzerech; zde se ualže!

← jeden balík moudro čaje za 20 Kr.
jedna láhev mumi za 30 Kr. →

BR ¹XI, 2^{XXII}
už v Pas velim zburta < Podle německé objeje jeden šab vystoupil
a jemu hlavu štal >

MORAVSKÝ
ZEMSKÝ
MUZEUM
BR ¹IV, 2^{VIII}
čyb. "Sdže nem' na čísluce ke čísluce"
← Za jeden den se frate ^{nevyznamená} nepodečalme, spr. za den >

← Chrome na jidani uohu, led spr.: na uohu >
na záp. tvor: o hodině, m. o jedné

← Když je jeden metr sudna za 2,78 l., rač budi 60m? ,
a čes. jednotný počet sám sebou označuje jednotku" spr. metr >

jeden neurč. zájem.
napodobuje něm. neurč. člen

< R. 1499. fl od jedného londu v Beauvais jeden vůl jofraven,
Se fotbal jedného mladiča >

< Swedecre' v'povědi jedné jiné dívky ein anderer >

BNR 29

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jeden ve vřeu. samý' germ.

↳ To byla jediná radost, dívat se na ně
es war eine Freude! ↳

 BNR 29



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jeden ^{subst} ve funkci nové jednotky germ. (einer)

✓
[Smeč v Solo se tvčil, že by sobě jeden (= einer)
zavrat^u uhoiti mohl Koum

sfr. že by sobě zavrat^u uhoiti mohl >

sfr. člověk // Edo // vazba bezfodinitna¹ "osob. nennitla"²

< Ani jisti ani sfoš se jednoum uedice, sfr. člověku >

< kač jeden mysliva o tom se umi smlva, sfr. uac Edo
mysliva >

< Ani za femže tam jeden nic nedostane, sfr. tam nic
nedostane >

BR 121, 245, BNR 29-30

Jeden z²
zbytek u¹
Jeden
[J ty jin z ucedlni' evr clovera tohoto, stavi' jsi z ucedlni' evr]
BR 121, 244



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Jeden - druhý

⟨ Jedna slza za druhou se jí do sliva šutácela hem ⟩

Sp. slza za slzou

BR¹ XXIV, ² XLIX

„Na označení nejdříve opíše se totožné jméno v různých řádcích“

⟨ Nevrba slácala s jedne větve na druhou, sp. s větve
na větev ⟩

sr. ⟨ Kuba kuba ujeje ^x eine hand wächst die andere ⟩

⟨ Vidna & vrdna sedá, povny rovného si hlada' ⟩

⟨ Přeseda' s místa na místo ⟩

BR¹ 21, 245, BNR 30

⟨ Běha' od jedného souseda & druhému, sp. od souseda & sousedu ⟩

BR¹ 58, 2124, BNR 47 ./.

jednatí se oč

něm. es handelt sich

< nám o život a statě běželo >

< již nám o životy jde >

< kdy o dnuš ušlo, raději do morě sločiti jsme
volili >

BR 122, 245, BNR 184

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pehneči'

nepr.

siad foelle zajici'

BNR 4



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jeji'

už štít. sklonění jako adj. učeš.
stejně lid a starší spis-e'

< s jejími rodiči >

BR 246

rodě vz. jarní už od 1. pol. 14. st.

její bratra, 2. jejího bratra

veskloňování ~~me~~ ~~trav~~ se vzpíra' uis' vyneš'. jaz. cit, ale přesto
ujma' se čim' dat' více

< Sol s jejími bratry >

BNR 16

jelikož přičině

od kopířek spis-u starších neváží se tak často, jako
v době novější

BR 187, 2186, BNR 129

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jen [výjimkové] v zářij. věk

sf. než

↳ z města, kde Ježíš učil, nezůstala jen nepatrná
vesnice zvaná Balata, sf. nezůstala než

|| zůstala jen >

BL 246, BNR 120

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ještě lidé sraz

sp. propíjetí, ješti (Prabou)

BNR 96



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jiná

sfr. sice

< Člověk nepracuje' uvažuje své' schopnosti, stane' se jiná
národu frustřelý, sfr. sice >

< Aby ... nemudroval, jiná že by si mohl něco utříbiti,

sfr. sice že by >

Vypr

BR 246

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jist před cím

sp. cím // číslo // od číslo

< nejisti svými bratry a statky >

< jist bratrství Hertorova >

< jisti od nepřítel >

BR 246

v
cím

< svými bratry i statky >

// od číslo

MORAVSKÉ BNR 65
ZEMSKÉ
MUZEUM

jití [dovahovati]

↳ Voda šla současně fo Solena, spí. Gla >

BR¹ 22, 246, BNR 184



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jiti ['možnost']

< Das geht nicht mit guten Dingen zu, c. To není s dobrým
fo dobrým >

< To nejde jenom ženě do zálizny učit, sfi. není jenom... >
to nejde; sfi. z toho nebude nic!

< Řekli, že to učilo, sfi. že učilo lze >

< Dvěře do kuchyně není otevřít
sfi. nedaly se otevřít >

// možná

BR 22, 246, BNR 184-5

+ < Pojmy frábni a pojmy uravní se jelo zaměňovat
sfi. učilo zaměňovat >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

(dolu jiti)

< Sůch jde dolu, sfr. ^{šedra'} taje >

< Ševna nejde dolu, sfr. nepouští >

BR 7 72, 2 27, BNR 94

< Špika nejde dolu, sfr. nepouští >

BR 7 22, 2 46, BNR 185

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jití dolů

↳ Obilí přijde d., sp. oblacím ↗

BNR 95



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jiří uahoru

<Obilí' fujde n., spi- fochazi'>

BNR 95



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

žiti napřed

hodiny jistou napřed, s^o foxy'chaji'
fiedbr'haji'

BR 1 34, 2 77, BNR 95



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jucho
ve jucho Echo, sp. juchem Echo (vláda matka)

BVR 66



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jubilijní roč (cárvená)
o- milostivé léto

BNR 164



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

K



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

8

k³

u výrazů dosahování čeho

„fostý gen.“ je „ne-li správnější, aspoň původnější a jednodušší“

dosáhnout z toho souce, lépe toho souce

dojetí z lesu, lépe lesu

dostoupiti z oné výše, lépe oné výše

dosáhnout z toho stupně, lépe toho stupně // na ten stupeň

Vjcp.

BR² 123

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³

„křesně rozmohla se novější dobou něm. předl. k na ušor
jiných správných předložek slovančích, v rěči lid. jsou
užívány“

k m. do

k m. na |

k m. o

k m. od

k m. po

k m. pod

k m. v |

k m. za



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BNR. 69-71

k³

[včetně cív.] sfr. instr.

↳ ke konci 15. stol. založena Emilijská škola, sfr. Roucem >

ke

BR 2 124 , BNR 65

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³

sp. na⁴

[čas. vztah]

vyfísovat volbu ke dni 12. Svetna, sp. na den
zari diti. Se stredi priednasu, sp. na striedu
jde 8 sesté hodiné zmnitelna, sp. na sestou

BR¹ 55, ² 117, BNR 70



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³ spr-ua⁴ [ve vztažích místech]

docházet z místa, spr-ua místo
ze stanici, spr-ua stanici

pojízdit se z vysoké na stupni, spr-ua vysoký' stupen

sejiti se z místa přibody, spr-ua místo
uvesti rohu ze krají profasti, spr-ua kraj

sejiti se z founti watojaurde, spr-ua founti

BR 155, 217, BVR 69

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³

u výrazu psaní, list aj.

< list z Čelakovského, zbytečně u. Čelakovského >



BR 1 58, 2 123

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³ sfr. do² [míst. vztah]

vchod & zahradi, sfr. do 2-y

vstupenka & koncertu, sfr. do 2-u // na koncert

"jako bychom prou uide fide dverani foshatisueli"

~~tabulka & bira, sfr. do bira~~

cesta & Chebu, sfr. do Chebu

+ [zapřahati se kočaru, sfr. do kočaru

BR 151, 2 118, BNR 69

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³ spr. do² [pro stanoveni rozsahu]
po⁴ „frohron fiedl. od jare fiedl. do a po
(m. 8!)"
od verše 20. k 30. spr. do 30.
od začátku až ~~ke~~ konce (ten vyřizuje)
od hlavy až k fátě, spr. po fátě (ten v to fořizuje)

BR 55, 2 118, BNR 69

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³ spr. do²

[úřel]

táhuvěti k boji, spr. do boje

BR¹ 55, ² 117, BNR 69



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³ u. do²

[učinek]

tyto jobodání 8 svrsti, sp. do svrsti

BNR 69



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³, spr. na " foelle něm. zu [učil]

"úžasné rozmohla se novější dobou něm. předložka k ^{na u Slo} ~~laborantůch~~
[Slovau. na a] jiných správných pádů předložkových v řeci

lidové jazyk užívajících " protože se nám lépe zalíbilo něm. zu
choditi, zaváti & hostine, ^{z plam} spr. na hostine, na fles
& uši a bei, nežli naše domácí na
na uši

uěti & proděti, spr. na prodej

bráti, ^{dávati} & vědomosti, spr. na vědomost

dávati & ufomice (zur Erinnerung), spr. na památku

chut' & jídla, spr. na jídlo, peníze & výpomoci, spr. na výpomoc

~~labuanti & boji, spr. do boje~~

voliti & suěnu, spr. na suěnu

připrava, zkušeb. & čem, spr. na něco

čísti co & foctě, spr. na foctě / pod. k oslavě, spr. na o-u
& ozdobe, spr. na o-u

k³ spr. na⁴

fohle wör. zu

[ijšle del
u čineš]

stomat. & surti, spr. na surt^v
+[obraceti & více bristauři, spr. na více
BR 155, 2117, BNR 69



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³ u. 0⁴ u sloupa uzavazati.

lid uzavazuje souč o sloup, u ně novelly ze sloupu

BR 156, 219, BNR 70



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³ m. od²

[fúrlínovost]

< klíčeb ~~u~~ hodinám, sp. od hodinek
ke slefu, sp. od slefu >

BNR 70



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³ m. po⁴ [rossak]

< Zajici mezi ziji v cele' Sibiri až do Kamčatce, spr. fo Kamčatka >
< Patent je ... platný ... jen 8 měsíců'm mesím, spr. fo učitel' mize >

BNR 70



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³ spr. po⁶

jiti ze sve'fra'ci, spr. (lid.) po sve'fra'ci

BR 155, 2118



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

R³ m. fod⁴

hnojiti se řápkem, spr. fod řápkem

sem.
kus. fod⁴

BNR 70



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³ m. v⁴

[učinec]

spojiti svatky s jedinekm celku, spj. v jeden celek

BNR 70



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³

fr-za⁴

[u'cil]

hoditi se

hodi' se & daru, fr-za dar

podle ^{uim-}zu

BR¹ 55, ² 117

↳ Přemí domie užívá se & Erabim, fr-za Erabim >

BNR 71

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³

sp. za^y

folle wim. zu
[stärkewort]

Desinfektionsmittel zu marktfreien
desinfektiⁿ festlich & andere zu sein

Gerun.

BR² 117-8

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³ x za⁷

< Půjdu s bratry 'do jeho státek žití'
x za bratrem 'mimo jeho dům' >

< Píšel ze sousedůvsi do školy s synovi otec,
sfr. za synem >

BR 153, 2113, BNR 76

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

byli E + sulst. děj.

možnost

sfr. iaf.

< Voják uide E ualaveni' uelg, sfr. v-a uide (ualéřti) uelglo >

BR 41, 288, BNR 112

< Uelglo by s uim E obřtáim', sfr. uoobřtal by s' uim >

< Je faim' E uilaveni'?, sfr. Mořeno (le) s faimem uilaveni' >

< K uilaveni' od 2-5 hrd., sfr. řičáduje
jest doma
je E službám
Přijma' ualéřterz
čeděluje radu

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 142, 291, BNR 114

byti e + subst. děj.

nutnost

[Vět zl. ještě je e placem', sp. platiti >

BR¹⁴, 288



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

byti & + subst. verb.

možnost

< Čestmír nebyl & ufožjemí hém >
sfr. nedal se ufožjiti

BR⁷ XXIV, ² XLIX

< Vojá & všde & nalezení uelg, sfr. Vojáka všde naležti
nelglo // Vojá & všde uelglo >

BNR 112

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³ + subst-verb. máni'

[možnost]

je & máni'

die ist noch zu haben

co je & máni'

už jenom řízek je & máni'

[je & máni' od 2-4 hodin

BR 1X 2 XX
1 XX

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Salzota

sg. šiki'se u Brejtkl. a obchodní^{en} foedle^{die} Hore (sg. Šara' v něm.
Wüstmann 320)

Spr. -y, f. v. pl. nohavice

~~BNR 25~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

cancelát

sem. ← maso!

titul' analógie

BNR 23



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kapitulu'

i. znamenitý; rybný'

BNR 164



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zapu

viz zasek

BR² 18-59



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čaptivovatí obecenstvo

č. namaditi, přičašati, zvačiti.

BR⁷ 22, 247, BNR 164



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

karatí solo z čeho
< z chyb >

Sfr-

BR 1 51, 2110, BNR 68



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Šatí se čího // z čího

↳ Kajíte se hutchov >

BR 22, 247



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kausalita

o' - p'iciknost

BNR 164



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kausální nexus

č. příčinná spojitost

BNR 164



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kausálny
i. príčinny

BNR 164



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Každopádně (!) jednotlivě

sp. každému zpisobem // na všech způsob

BR 22, 247, BNR 119

„krozná nestavira“

⊕ [+ bud' pak bud']

BR 39, 283

BNR 119

BNR 265

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kačdy' Eohv

vespr. složenina, zščiná' novota

fo. kačdy', Ede Sdo, Sde Stury, Ede jdy'

BR 22, 247, BNR 40



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kde

gr.

[Ten jest ~~wz~~ Ede // daleko]

BR 22, 247, BNR 119



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Edo ten
co to

'frice uEdo'
'frice uico'

[Pomise ti Edo ten 'frice uEdo se najde, Edo ti fomise']
[Vydela's si co to 'frice uico']

BR 122, 247, BNR 40

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Edy
< hegl sem tam už Edy // dabno >

BR 23, 248, BNR 199



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Kdyby ne čeho

ne východ. uvažovali uost. v zápor. předvětích nekategorických
vět podstatných

< Kdyby ne bowiž, gli schou zito sklidi >

"jadrna" tato vězba " měla se napodobit i v j-e spis.

"misto loudavets" < Kdyby ne bylo bowiž >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

BR 1 97, 2 195, BNR 220

Lilo

ma' se vřelovat, tak lid
teprve vřevu vzdělavu neskl., ale pro sfis. jaz. je to nepřijatelné'
duš Lilo, sp. - a

BNR 8



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Klesati: "stávré se srem moderním"

ofona Elisa
[hlásměr] - -
teploměr
voda v ruce

"proč se fo staru jada'2"

BR 23, 248, BNR 153



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Solem

< Pan inženýr sed frávě 2. / Sp. univ. >

BNR 96



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Polobeh

Kreslauf

Sp. oběh

BNR 17



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Konec 2 předl.

< Konec té vsi a stodoly jme se zastavili >

BR 1 23, 249, BNR 83



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čoučňe

Spis. naposlédy

|| na čoučňe

[Zřivali a výsrali a čoučňe se dali do tance, spis. naposlédy]

[Hlahol svom se nese dat a dat, až čoučňe umlčue,

[Tak stane se, že neodola' a čoučňe útkem spis. ač umlčue] (Vych. spis. naposlédy // fůlčue)

BR 2 49, BNR 119

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

konfusni'

č. popleteny' (člověč)

spleteny' (70č)

BNR 164



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kontagio'sní nemoc

o. uvažlivá, mor. chř. klavá'

BNR 165



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kouvolsoni'

c. šrečovitý'

BNR 165



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Kopáčův 'polní práce'

X Kopáčův 'doba'

BNR 25-6



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

korespondenční listy

i. dopisnice

BNR 165



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Korporativně

č. sbozem, kromadně

[Společně se Korporativně dostavily]

BR 28, 259, BNR 165



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Scorpulentum
č. telny, telnaty BK¹ 28, 259, BNR 165



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

RosaL wor.

ces. list

BNR 139



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

koudati ← gučen
na tvor. hledět

BNR 157



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Šoupel

fem. ← muž.

trilobit analogie

BNR 23



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

housek x rapru x trochu

užitím spis-é nerozrušují

housek „o tom, co je tvrdé, že jest nebo ho g třeba housati“

< chleba, masa, dřeva, samene >

rapru „o tvrdém“

< vody, vlna, fiva >

trochu „o tom, co se trouhá, syje“

< mouky, obilí, fidele, peníze >

„fci abstrakcech dlužní dlat. zvye“

< housek rozumu
příkaz trochu >

Vod

BR² SP-59, BNR 141

z tomu vod. dodává:

hší se i slsa: housek upustit, vody uřádnout, mouky utrounit %.

Erzj ceho fvedl.

[Sloovutny' gl az Erzj sveta >

BR 7 28, 259, BNR 83



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Krásuoves

sp. Krásná Ves

BNR 17



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Erastri

1. kradny gr. Eradu

BNR 13



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

drotyj
fem. ← masd.

biha' analozie

BNR 23



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zrouč čelo

[Poutevní zrouč lidí Jellí] >

sp.

BNR 66



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Lromeritz

fem. ← wad.

h'elia' analogie

BAR 23



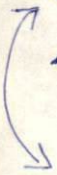
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Erub reim. Kreis

// do naši' spoločnosti

- < Dostal se do našeho Erubu, sfr. mezi uas' >
- < Vrátil se do Erubu rodimého, sfr. mezi své//e své rodině >
- < Pobudu uhoš' e dnu' ve vašem Erubu, sfr. mezi vašim >
- < V učitel' s'j'ch Erubů, sfr. mezi učitel' >

in erubu
Kreise



sfr. mezi vašim, u uas'

BR 28, 2 59, BNR 204

BR 11, 2 126, BNR 80
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM